

VLAAMSE COMMISSIE ONROEREND ERFGOED

ADVIES VCOE 2019|008 VAN 14 FEBRUARI 2019

OVER DE VOORLOPIGE BESCHERMING ALS MONUMENT VAN DIRECTEURSWONING DASSONVILLE, GELEGEN IZEGEMSESTRAAT 3 IN LENDELEDE, NAAR AANLEIDING VAN DE ADVIESVRAAG VAN MINISTER GEERT BOURGEOIS VAN 6 DECEMBER 2018

De Vlaamse Commissie Onroerend Erfgoed, rechtsgeldig samengesteld, brengt op 14 februari 2019 volgend advies uit:

1. De VCOE ontving op 6 december 2018 een adviesvraag van Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering en minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de voorlopige bescherming als monument van de voormalige directeurswoning Dassonville in Lendeledede.

De adviesvraag verduidelijkt dat de adviestermijn 60 dagen bedraagt en dat indien geen (tijdig) advies wordt ontvangen, het advies wordt geacht gunstig te zijn. Gelet op het eindejaarsreces en de vernieuwing van de mandaten van de commissieleden, komt de commissie met voorliggend advies zo snel mogelijk tegemoet aan deze adviestermijn. De commissie vraagt maximaal met haar bemerkings rekening te houden.

De commissie spreekt zich in dit advies uit over de documenten in het kader van de voorlopige bescherming, met name: (a) het ministerieel besluit tot voorlopige bescherming, (b) de fotoregistratie, (c) het afbakeningsplan en (d) het inhoudelijke dossier.

2. De commissie merkt op dat voorliggend beschermingsvoorstel een ad hoc bescherming betreft en betreurt dat het dossier geen duiding geeft bij de concrete aanleiding of vraag tot bescherming. Ook de beslissing om de directeurswoning Dassonville alsnog ter bescherming voor te dragen wordt nergens gemotiveerd.

Door het ad hoc karakter van voorliggend beschermingsvoorstel ontbreekt bovendien een ruimer kader waarin de directeurswoning Dassonville wordt afgewogen tegen andere gelijkaardige en gaaf bewaarde (directeurs)woningen in (de regio rond) Lendeledede. De commissie merkt verder op dat de situering en het historisch overzicht zeer summier zijn. Het inhoudelijk dossier gaat volgens de commissie onvoldoende in op het industriële verleden van Lendeledede, de wooncultuur van de welvarende industrieel aan het begin van de 20ste eeuw en de identiteit en status van de familie Dassonville. Nochtans wordt in de beschrijving van de erfgoedwaarden gesteld dat de directeurswoning hiervan een uitzonderlijke en zeldzame materiele getuige vormt.

De commissie dringt er op aan voorliggende bescherming bijkomend te kaderen. De commissie vraagt in het bijzonder het inhoudelijk dossier verder uit te werken wat betreft de relatie van de site Dassonville met de vlas- en olienijverheid in de streek en de opkomst van moderne olieslagerijen aan het einde van 19de en het begin van de 20ste eeuw.

3. Artikel 1 van het ministerieel besluit legt de bescherming als monument vast van de vml. directeurswoning Dassonville en verwijst tevens naar het afbakeningsplan en de fotoregistratie die als bijlagen bij het beschermingsbesluit werden gevoegd. De commissie ondersteunt de voorgestelde afbakening, inclusief de ommuurde tuin, het koetshuis, het tuinpaviljoen en de serre.

De commissie benadrukt in het bijzonder het belang van de restanten van de gevels van de oude fabriek voor het verhaal van de site. Enkele deze muren leggen op heden nog de relatie met de verdwenen olieslagerij. Het is aldus positief dat deze in de bescherming opgenomen werden.

4. Artikel 2 van het ministerieel besluit verwijst naar de historische en architecturale erfgoedwaarden die de bescherming als monument verantwoorden en beschrijft uitvoerig de aanwezige erfgoedkenmerken en erfgoedelementen. Wat de motivering van de historische erfgoedwaarde betreft, verwijst de commissie naar haar bemerkingen in paragraaf 2.

Het is positief dat een uitgebreide beschrijving wordt gegeven van de aanwezige beplanting. Uit het dossier blijkt evenwel niet steeds duidelijk of de beplantingen al dan niet tot de oorspronkelijke tuin behoren, dan wel later aangeplant zijn. De commissie vraagt dit te verduidelijken. Aanvullend vraagt de commissie de aanleg van de tuin en opdeling in tuindelen verder inzichtelijk te maken (zie ook par. 5).

Verder merkt de commissie op dat het inhoudelijk dossier aangeeft dat de kunstmatige vijver met eiland en brugje en de in de tuin aanwezige ornamenten, beelden en lantaarnpalen zonder erfgoedwaarde zijn. Deze elementen worden aldus niet beschreven in artikel 2, maar werden wel fotografisch gedocumenteerd. Dit is verwarrend. De commissie vraagt te verduidelijken of deze elementen al dan niet mee beschermd worden.

Tot slot vraagt de commissie om bij de beschrijving van de oeil-de-boeufs van het tuinpaviljoen te vermelden dat deze in zink werden uitgevoerd.

5. De beheerdoelstellingen zijn opgenomen in artikel 3 van het beschermingsbesluit. De commissie kan deze grotendeels ondersteunen, maar vraagt een aantal zaken te verduidelijken.

Zo is in doelstelling 6° sprake van 'een eventuele wijziging'. De commissie vraagt te verduidelijken of hiermee bijvoorbeeld een functiewijziging of herbestemming wordt bedoeld.

Wat doelstelling 7° betreft, merkt de commissie op dat het interieur van het tuinpaviljoen niet beschreven wordt in artikel 2, noch fotografisch geregistreerd werd. Enkel in het inhoudelijk dossier wordt melding gemaakt van de bewaarde vloer van zwarte natuursteen met kleine witte marmerblokjes. Aanvullend vraagt de commissie te verduidelijken of met 'het tuinpaviljoen' tevens de aan weerszijden aangebouwde bergruimtes uit recuperatiemateriaal worden bedoeld. Het is onduidelijk of deze bergruimtes erfgoedwaarde hebben. De commissie vraagt de beschrijving van het tuinpaviljoen in artikel 2 en de doelstellingen voor het tuinpaviljoen verder op elkaar af te stemmen.

Met betrekking tot doelstelling 11° vraagt de commissie een grondplan toe te voegen met aanduiding van de verschillende tuindelen (zie ook par. 3).

Tot slot meent de commissie dat doelstelling 4° inzake het kunststof schrijnwerk te vrijblijvend is. De commissie meent dat vervanging van dit schrijnwerk duidelijk aanbeveling verdient (i.p.v. 'kan eventueel overwogen worden') en vraagt de doelstelling als dusdanig te herformuleren.

6. Artikel 4 van het ministerieel besluit bevat de voorschriften voor instandhouding en onderhoud van het te beschermen monument. De commissie kan deze ondersteunen.
7. De commissie gaat tevens akkoord met de toelatingsplichtige handelingen die in artikel 5 van het beschermingsbesluit worden opgesomd. De commissie vraagt wel om toelatingsplicht 5° inzake het uitvoeren van interieurwerken enkel toe te passen op het interieur van de directeurswoning, aangezien het interieur van het tuinpaviljoen niet beschreven werd.

8. Tot slot formuleert de commissie nog een kleine bemerking bij het inhoudelijk dossier. Op pagina 5 worden de termen 'suikerdrogerij' en 'cichorei-ast' gebruikt. De commissie wijst er op dat in het West-Vlaamse jargon 'suikery' (zoals ook in veel kadastrale bronnen opgenomen) 'cichorei' betekent. Dit heeft niets met suiker te maken. De commissie suggereert voor de duidelijkheid om achter de term 'suikerdrogerij' tussen haakjes 'cichorei-ast' te vermelden.
9. Op basis van bovenstaande argumentatie en opmerkingen geeft de commissie een voorwaardelijk gunstig advies voor de voorlopige bescherming als monument van directeurswoning Dassonville in Lendeledede. De commissie vraagt:
  - De concrete aanleiding voor voorliggend ad hoc beschermingsvoorstel te duiden;
  - Het beschermingsvoorstel bijkomend te kaderen en het inhoudelijk dossier (situering en historisch overzicht) verder uit te werken;
  - De erfgoedwaarde van een aantal elementen (o.m. beplantingen, vijver, beelden en lantaarnpalen) verder te duiden;
  - De beheersdoelstellingen op een aantal punten te verduidelijken of aan te vullen ('eventuele wijziging', tuinpaviljoen, tuindelen, kunststof schrijnwerk).

Namens de Vlaamse Commissie Onroerend Erfgoed,

Michiel Deweydt
Voorzitter